

בע"ה
שמחה, שכבה בוגרת
מתבוננים ובונים, שמחה במתנה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

6. שמחה במתנה

מתבוננים ובונים

שכבה בוגרת

הרציונאל

"אֵיזֶהוּ עֲשִׂיר? הַשְּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ" (מסכת אבות ד', א'). תכונת "השמח בחלקו" מביאה להכרה בעושרנו. לכל אחד מאתנו יש תחום בו הוא בולט ומוכשר וזהו חלקו המיוחד. מי שיהיה מודע לחלקו שנתן לו הקב"ה - ישמח בו, ומתוך השמחה בחלקו יכיר בעושרו. בשיעור זה יבררו התלמידים במה הם מוכשרים ויתוודו לכך כי ככל שיפנימו את ההכרה בחלקם, וכל מעשיהם יהיו מתוך התבוננות פנימה אל חלקם - תסור מהם הקנאה והתחרות. השיעור כולל את מבחן היכולות (האינטליגנציות) ומתאים לשתי שעות לימוד. ניתן לערוך את המבחן הנ"ל לפני השיעור ובכך להתאים את השיעור לשעת לימוד אחת.

המטרות

- התלמידים יבינו שלכל אדם יש תחום בו הוא בולט ומוכשר מאחרים.
- התלמידים יתוודעו לחלקם וישמחו בו ובכך יגלו את עושרם ולא יקנאו באחרים.

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם את שאלון האינטליגנציה המועדפת (נספח 1) כמספר התלמידים.
- יש לצלם את רשימת ה"תוצרים למלך" (נספח 2) כמספר הקבוצות.

מבנה השיעור:

פתיחה: סיפור בחרוזים (מליאה)
שלב א': שאלון האינטליגנציות (עבודה יחידנית)
שלב ב': תוצר למלך (קבוצות)
שלב ג': אני שמח בחלקי (מליאה)
שלב ד': כי ממך הכול ומידך נתנו לך (מליאה)

מהלך השיעור:

פתיחה: סיפור בחרוזים (מליאה)

- נספר סיפור דמיוני: קבוצת אנשים שתכננה להגיע לאי בלב ים, אולם בדרך החלה סערה והספינה כמעט וטבעה. למזלם מלך האי ראה את ספינתם מטלטלת בן הגלים ושלח משלחת להצילם. המלך דאג שיגיעו בבטחה אל האי, נתן להם מכל טוב ואפשר להם לנוח ולהתאושש. לפני שנפרדו תכננו קבוצת האנשים להביא למלך האי מתנה ולהודות לו על הצלתם.

הפשיל גלימתו ורץ אל החוף
ואיתו עבדים ומשרתים לרוב
אל המים זינקו כדי להושיע
טף ונשים ניסו להרגיע

במרחק רב ראה בחשכה
ספינה קטנה מטלטלת בסערה.
הרוח נושבת ומתחזקת עוד יותר
והספינה כמעט חישבה להישבר.
שנה א' – אמונה
שמחה בשילוב אחריות ונתינה

מעשה במלך של אי בלב – ים
שאת מעשהו לא נשכח לעולם.
לילה אחד עת כולם שכבו לישון
עמד בחדרו והציץ בחלון.

בע"ה
שמחה, שכבה בוגרת
מתבוננים ובונים, שמחה במתנה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

ואחרי מאמץ עילאי ומושלם
נצלו למרבה הפלא כולם!!
אל הארץ אותם הביאו ולא חסכו
קיבלו הניצולים במשך שבוע
בטוחה
ובסופו, לפני חזרתם לביתם הקבוע
רצו להודות למלך
במתנות שונות ורבות ערך.

- נבקש מהתלמידים להציע לניצולים רעיונות למתנה.
- נרשום את ההצעות על הלוח (הצגה, שיר, ריקוד וכו').
- נשאל את התלמידים: מדוע לדעתכם הוצעו כל כך הרבה רעיונות? (כל תלמיד מציע הצעה שמתאימה לכישורו)

שלב א': שאלון האינטליגנציות (עבודה יחידנית)

- נאמר לתלמידים: פעם חי חוקר בשם אדוארד גארדנר שזיהה כי קיימים מספר תחומים של יכולות אצל בני האדם. כל אדם מתפקד באופן ממוצע בכל התחומים וקיים תחום אחד או יותר בו הוא מוכשר יותר.
- נחלק לכל תלמיד את השאלון האינטליגנציות (נספח 1) ונבקש למלאו.
- נסביר כי לאחר שכל תלמיד ימלא את שאלון הוא ידע יראה מהו התחום שבו הוא מוכשר יותר.

שלב ב': תוצר למלך (קבוצות)

- נפזר במוקדים שונים בכיתה כרטיסי משימה (נספח 2).
- נסביר כי בכיתה פוזרו דפי משימה המכוונים להכנת מתנות למלך. על כל תלמיד לבחור באחת מהמשימות וכשתיוצר קבוצה יש להכין יחד את המתנה.
- נקציב זמן לעבודה ונציג את התוצרים במליאה.

שלב ג': אני שמח בחלקי (מליאה)

- נשאל את התלמידים ונדון איתם:
 - מה הייתה הרגשתכם בשעה שביצעתם את המשימה?
 - האם אהבתם את המשימה שבחרתם?
 - האם שמחתם בתוצר שקיבלתם?
 - כיצד הייתם מרגישים לו היו מחייבים אתכם בדף משימה מסוים ולא היו נותנים לכם אפשרות לבחירה?
- האם הייתם נהנים מהעבודה? האם הייתם שמחים בתוצר הסופי? אולי הייתם מקנאים בתלמידים אחרים?
- נדגיש ונפתח את הרעיון כי כשאדם מכיר את התחום שבו הוא מוכשר טוב לו. הוא שמח בכך ואינו מקנא באחרים.

שלב ד': כי ממך הכול ומידך נתנו לך (מליאה)

- נאתגר את התלמידים: אתם בוודאי מכירים ילדים בעלי כישרונות שמשתמשים בכישרונותיהם ויוצרים בעזרתם דברים נפלאים. איזו עצה תתנו להם כדי שישמחו בכישרונותיהם אך לא יתגאו בהם?
- נספר כי בתפילת שחרית ישנו קטע תפילה שמציע לנו עצה בעניין. הכוונה ל- "ויברך דוד..."

בע"ה
שמחה, שכבה בוגרת
מתבוננים ובוני, שמחה במתנה
מפתח הלב מתוך אמונה, המינהל לחינוך דתי

- נסביר כי תחילתה של התפילה לקוחה מהפרק האחרון (פרק כ"ט) בספר דברי הימים א' וזהו נאומו האחרון של דוד המלך. בנאום זה דוד מזכיר כי למרות שלא קיבל רשות לבנות את בית ה' כל חייו עסק בהכנות לכך. דוד מציין כי כל ישראל התנדבו לעזור בהכנות אלו, דבר שהיה בעיניו הצלחה גדולה, והוא מכריז כי ההצלחה הגדולה הזו בהכנות לבניין המקדש אינה בזכותו אלא מאת ה'.
- נבקש מהתלמידים לפתוח את הסידורים בתפילת "ויברך דוד" ולמצוא באיזה מילים / משפטים דוד מכריז זאת.

"וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת ה' לְעֵינֵי כָל הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִד: בָּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם: לָךְ ה' הַגְדֵּלָה וְהַגְבוּרָה וְהַתְפָּאֲרָת וְהַנִּצָּח וְהַחֲדָד כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֶךָ לָךְ ה' הַמְּמָלְכָה וְהַמְתַּנְשָׂא לְכָל לְרֹאשׁ: וְהַעֲשֵׂר וְהַכְבִּיד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בְּכָל וּבְיָדְךָ כָּח וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לְכָל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהֻלָּלִים לְשֵׁם תְּפָאֲרֶתְךָ" (דברי הימים א' כ"ט, י"ג-י"ז)

- נכוון את התלמידים למילים המסומנות ונקריא / נסביר את אותן על פי רש"י:
 - "הַגְדֵּלָה - נתן שבח להקב"ה שנתן לו כל כך לקבוצ ממון כזה לבנין בית המקדש.
 - הַגְבוּרָה - שנתת לי גבורה להלחם עם שונאי ישראל ולכזו שללם לפני לבנות הבית.
 - הַתְפָּאֲרָת - כל שצחות אלו שצחו על שנתן לו הקב"ה כוח לקבץ ממון לבנין בית המקדש שנקרא פאר.
 - הַנִּצָּח - שנתן לו הקב"ה ניצחון לשלול שלל העוזדי כוכבים לצורך הבניין.
 - הַעֲשֵׂר - כלומר כל העושר שסגלתי מאתך הוא.
 - וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ - על שחלקת לנו משובך
- נשאל על איזו מילה / רעיון חוזר רש"י כמעט בכל משפט? (שנתן / שנתת / מאיתך / חלקת לנו)
- נסביר כי כאשר אדם מבין שכל כישרונו הוא מאת ה' הוא שמח על הזכות לזכות בכישרון זה ומשתמש בו בהבנה שכל הצלחותיו הם מאת ה'. כפי שמוסיף ואומר דוד בפסוק הבא (לא מופיע בתפילה אלא רק בתנ"ך):

וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עָמִי כִּי נַעֲצֹר כָּח לְהַתְנַדֵּב כְּזֹאת כִּי מִמֶּךָ הִכַּל וּמִיָּדְךָ נִתְּנָנוּ לָךְ: (שם י"ד)

סמנו x ליד כל היגד לגביו אתם מסכימים.
שיטת הלימוד בה נצברו מספר ה"איקסים" הגבוה ביותר היא כנראה שיטת לימוד המתאימה לכם ביותר.

	א. יכולת לוגית מתמטית
☐	אני שואל/ת שאלות רבות לגבי הדרך שבה דברים פועלים.
☐	אני פותר/ת במהירות בעיות חשבון.
☐	אני אוהב/ת שיעורי חשבון.
☐	אני אוהב/ת לשחק שחמט, דמקה או משחקי אסטרטגיה אחרים.
☐	אני אוהב/ת לפתור חידות או שאלות חשיבה.
☐	אני אוהב/ת לסדר דברים על-פי נושא.
סה"כ:	
	ב. יכולת לשונית
☐	אני אוהב/ת לכתוב.
☐	אני אוהב/ת לקרוא ספרים.
☐	אני נהנה/ת ממשחקים בהם משתמשים במילים.
☐	אני נהנה/ת לקרוא.
☐	אני אוהב/ת לעסוק בחריזה ובמשחקי מילים.
☐	אני אוהב/ת להקשיב לדיבור (סיפורים, תוכניות מלל ברדיו, קבצי שמע וכדומה).
סה"כ:	
	ג. יכולת מוזיקאלית
☐	אני מסוגל/ת להבחין בצליל מזויף, בצרימה או בכלי לא מכוון.
☐	אני זוכר/ת מנגינות של שירים.
☐	אני מנגן/ת על כלי מוסיקלי או שר/ה במקהלה או בקבוצה קולית אחרת.
☐	אני מזמזם/ת לעצמי באופן לא מודע.
☐	אני נהנה/ת מהאזנה ליצירה מוסיקלית.
☐	
סה"כ:	

	 ד. יכולת מרחבית
☐	אני קורא/ת מפות ותרשימים ביתר קלות מאשר חומר כתוב.
☐	אני אוהב/ת אומנות.
☐	אני מצייר/ת צורות מורכבות יחסית לגילי.
☐	אני אוהב/ת פאזלים, מבוכים, או פעילויות חזותיות דומות.
☐	אני בונה מבנים תלת ממדיים מעניינים (למשל מבני לגו).
☐	אני משרבט/ת על ספרי לימוד, מחברות או דפי עבודה.
סה"כ:	
	 ה. יכולת תנועתית
☐	אני מצטיין/ת בענף ספורט אחד או יותר.
☐	אני יכול/ה לחזור בקלות על תרגילי ספורט או צעדי ריקוד.
☐	אני אוהב/ת לרוץ, לקפוץ, להתאבק או לעסוק בפעילויות דומות.
☐	אני אוהב/ת עבודה בחומר או התנסויות חומריות אחרות (למשל ציור באצבעות).
☐	
☐	
סה"כ:	
	 ו. יכולת בין אישית
☐	אני אוהב/ת את חברת בני גילי.
☐	אני מסוגל/ת לתת עצות לחברים הנתקלים בבעיה.
☐	אני חבר/ה בחוג, או בתנועת נוער או ארגונים נוספים מלבד הכיתה.
☐	ילדים אחרים אוהבים להיות בחברתי.
☐	אני אוהב/ת לשחק עם אחרים.
☐	יש לי לפחות שני חברים קרובים במיוחד.
סה"כ:	
	 ז. יכולת תוך אישית
☐	אני מגלה התנהגות עצמאית וכוח רצון.
☐	אני מכיר/ה ביכולותיי ובחולשותיי.
☐	אני מעדיף/ה לעבוד לבד יותר מאשר עם אחרים.
☐	אני מסוגל/ת לזהות מיד את הרגשותיי.
☐	אני בעל/ת עניין או תחביב שאיני מרבה לדבר עליו.
☐	אני מסוגל/ת לתקן טעויות שעשיתי גם בלי שיעירו לי.
סה"כ:	

כתבו חמש עצות
כיצד ניתן לעזור
לחברים.

חברו ג'ינגל
מלווה בתיפוף
בנושא: "תודה למלך".

בטאו בדרך כלשהי אחד מרגשותיכם
לפני ההצלה (לדוגמא: פחד),
אחד מרגשותיכם בשעת ההצלה
(לדוגמא: שמחה) ואחד מרגשותיכם
לאחר ההצלה (לדוגמא: הודיה).

שרטטו תרשים זרימה
המתאר את מעשי המלך
מרגע ראיית הספינה
ועד הצלת האנשים.

$$= 2 \quad 8 + 4 \quad 73$$

כתבו למלך
ברכת תודה מקורית.

א ב ל ק מ ס

חברו ריקוד
או תרגילי קרקע
ובטאו דרכם
הבעת תודה למלך.

ציירו למלך
ציור או קומיקס
בנושא: "איך ניצלנו".

